

Китоби Дониёл — Шонздаҳум

Рамзҳо

Jeff Pippenger

2023-12-11

Пеш аз он ки мо ба боби сеюми китоби Дониёл пардозем, баъзе рамзҳои набавиро баррасӣ хоҳем кард, ки метавонанд ба мо имкон диҳанд то ин бобро пурратар дарк намоем. Дониёл, Ҳананё, Мишоил ва Азарё аз ҷониби Рӯхулқудс ба кор гирифта шудаанд, то рамзҳои муайяни набавиро намояндагӣ намоёнд, бар асоси муҳите ки дар он ба кор гирифта мешаванд. Дар боби аввал, онҳо ҳамчун чор шахси шоиста, бе ҳеҷ тафовуте, муаррифӣ мешаванд, то охири боб, ки дар он Дониёл ҳамчун соҳиби атои «фаҳмидан дар ҳамаи рӯйёҳо ва хобҳо» шинохта мешавад.

Дар бораи ин чор ҷавон бошад, Худо ба онҳо дар ҳар гуна дониш ва ҳикмат маърифат ва маҳорат ато кард; ва Дониёл дар ҳамаи рӯйёҳо ва хобҳо фаҳмиш дошт. Дониёл 1:17.

Дар боби якум, ҳамчун рамзи «чор» онҳо қавми Худоро дар рӯзҳои охир дар саросари ҷаҳон намояндагӣ мекунад. «Чор» рамзест, ки ҷаҳонӣ буданро ифода мекунад, ва ҳамаи анбиё дар бораи рӯзҳои охир сухан мегӯянд. Чор шахси шоиста дар боби якум қавми Худоро дар рӯзҳои охир намояндагӣ мекунад, ва дар ояти ҳадаҳум бори аввал миёни Дониёл ва он се шахси шоиста фарқ гузошта мешавад, ки рамзи «таркиби се ва як»-ро ифода мекунад.

Рамзи «иттиҳоди се ва як» тақроран дар Каломи илҳомбахш дида мешавад. Вай, вобаста ба матн, чандин ҳақиқатро ифода мекунад. Он таърихи паёмҳои се ғаришта, ки дар «замони охир» дар соли 1798 оғоз ёфтанд ва бо анҷоми ғурсати озмоиш ба поён мерасанд, ифода мекунад. Ҳар се паём дар ҳаракати ғариштаи аввал намояндагӣ шуда буданд, ва он ҳаракатро ғариштаи ҷоруми Ваҳй боби ҳадаҳум пайравӣ мекунад; бинобар ин, ин иттиҳоди се ва як аст.

Дар баъзе мавридҳо, он метавонад ҳаракати паёми ғариштаи аввалини таърихи миллерио бо рақами як, дар якҷоягӣ бо ҳаракати паёми ғариштаи сеюм бо рақами се ифода намоёнд. Пас, «таркиби се ва як» метавонад ҳамчунин ҳамчун «таркиби як ва се» ифода гардад. «Таркиби рамзии се-як» ба сифати рамз ё бо яке, ки пеш аз се меояд, амал мекунад, ё бо се, ки пеш аз як меояд. Дар кӯраи оташи Набукаднесар, дар боби сеюми Дониёл, мо нахуст он се ҷавони сазоворро мебинем, ва баъд ҷаҳорумро, ки монанди Писари Худо буд.

Ва ин се мард — Шадрак, Мешак ва Абед-Наҷӯ — баста ба миёни кӯраи оташи сӯзон афтоданд. Он гоҳ подшоҳ Набукаднесар ба ҳайрат афтода, ба шитоб бархост ва ба мушовирони худ сухан гуфта, гуфт: «Оё мо се марди бастаро ба миёни оташ наандохтем?» Онҳо дар ҷавоб ба подшоҳ гуфтанд: «Ба ростӣ, эй подшоҳ». Ў дар ҷавоб гуфт: «Инак, ман чор марди озодро мебинам, ки дар миёни оташ қадам мезананд, ва ба онҳо ҳеҷ осебе нест; ва симои ҷорумин монанди Писари Худост». Дониёл 3:23–25.

Бе-шубҳа, сабаби комилан илоҳӣ ва ҳамчуни як воқеияти дақиқи таърихӣ вучуд дорад, ки ба мо мефаҳмонад, чаро Дониёл дар маросими ибодати ҳайкали тиллоӣ дар боби сеюм ҳозир набуд; аммо яке аз сабабҳои нубуввати ин аст, ки агар Дониёл ҳозир мебуд, ӯ рамзшиносии нубувтӣ таркиби се ва якро дар кӯраи оташин барҳам мезад. Дар бораи Чидъун, он Чидъун ва се дастаи ӯ, ки ҳар яке аз сад нафар иборат буд, буд. Масеҳ бисёр вақт бо се шогирд буд.

Ва баъд аз шаш рӯз Исо Петрус, Яқуб ва Юҳанно, бародари вайро, бо Худ гирифт ва онҳоро танҳо ба кӯхи баланде баровард, ва дар пеши онҳо дигаргунсурат шуд; ва рӯяш мисли офтоб медурахшид, ва либосаш мисли нур сафед буд. Матто 17:1, 2.

Як-дар-се, ё се-дар-як; ин ҳамон рамз аст, зеро ҳамаи онҳо баъзе унсури набувтӣ айёми охириро намояндагӣ мекунанд, ва айёми охир айёми доварист. Айёми доварӣ дар соли 1798 оғоз ёфт, бо эълоне, ки доварии таҳқиқотӣ 22 октябри соли 1844 оғоз хоҳад шуд. Ва айёми доварӣ идома меёбад то вақте ки муҳлати имтиҳони инсон дар қонуни якшанбеи наздикшаванда ба баста шудан оғоз кунад, дар ҳоле ки доварҳои иҷроии Худо оғоз меёбанд ва тадриҷан шиддат мегиранд, то он даме ки муҳлати имтиҳон комилан баста шавад ва ҳафт балои охирин ба вуқӯъ оянд. Дар бораи танӯри Набукаднесар, он се ҷавонмарди шоиста, ки баъдтар Масеҳ ба онҳо ҳамроҳ шуд, нишонро намояндагӣ мекунанд. Ҳангоми бахшидани пайкараи тиллоӣ ҳамаи халқҳое, ки империяи Набукаднесарро ташкил медоданд, ҳозир буданд.

Ва Ӯ барои халқҳо аз дур парчае хоҳад барафрошт, ва ба онҳо аз канори замин ишора хоҳад кард; ва инак, онҳо зуду шитобон хоҳанд омад. Ишаъё 5:26.

Ҳафтод соли асорати Дониёл рамзи муҳими дигарест, ки бояд шинохта шавад, ва он дар Каломии илҳомбахш такроран дида мешавад. Аз Еҳӯёким то Куруш ҳафтод соли воқеии асорати Дониёлро ифода мекунад. Дар Дуввум Таворих ҳафтод сол он муддатеро ифода мекунад, ки замин ором гирифта, аз шанбеҳои худ баҳра хоҳад бурд. Дар Ишаъё бисту се, ҳафтод сол таърихи Иёлотии Муттаҳидаро аз соли 1798 то қонуни якшанбеи ифода мекунад, ва бо ин амал, ҳамчуни таърихҳои мувозии шоҳи ҷумҳуриҳои ва шоҳи протестантизми ҳақиқиро ифода менамояд. Ҳоҳар Уайт ҳафтод солро бо ҳазору дусаду шаст соли Асрҳои Торикии папагӣ ҳамоҳанг месозад.

«Имрӯз калисои Худо озод аст, ки нақшаи илоҳиро барои наҷоти насли гумроҳ ба анҷоми пурраи худ бирасонад. Дар тӯли асрҳои бисёр қавми Худо аз озодиҳои худ маҳдуд буданд. Мавъизаи Инҷил дар покии он манъ карда шуда буд, ва саҳттарин ҷазоҳо бар касоне фуруд оварда мешуданд, ки ҷуръат мекарданд ба фармонҳои одамон итоат накунанд. Дар натиҷа, тоқзори бузурги ахлоқии Худованд қариб тамоман бекиштукор монд. Мардум аз нури каломии Худо маҳрум гардида буданд. Торикии гумроҳӣ ва хурофот таҳдид мекард, ки дониши дини ҳақиқиро тамоман маҳв созад. Калисои Худо бар замин дар ин давраи тӯлонии таъқиботи бераҳмона ба ҳамон андоза дар асорат буд, ки банӣ-Исроил дар айёми асорат дар Бобил асир нигоҳ дошта мешуданд». — Prophets and Kings, 714.

Ҳамин ки фаҳмида мешавад, ки ҳафтод сол ҳамчун рамз ҳамчунин дувоздаҳсаду шаст соли Асрҳои Зулмотро ифода мекунад, он гоҳ тасвири «сею ним сол», ё «чилу ду моҳ», ё «замонҳо, замонҳо ва нисфи замон», ки ба таври рамзӣ Асрҳои Зулмотро ифода мекунанд, маъно ва татбиқи ҳафтод соли рамзиро густариш медиҳанд.

Дар китоби Дониёл, ҳафтод сол ҳамчун даврае муайян карда мешаванд, ки аз қувват гирифтани паёми аввал то доварӣ тӯл мекашад. Ин давра дар ҳар як ҳаракати муқаддаси ислоҳотӣ вучуд дорад, ва ба ин тарз, ҳафтод сол хатҳои дигари ҳақиқатро ифода мекунанд, ки унсури вақтро таъкид намекунанд, балки ҳадафи ин давраро баён менамоянд. Масалан, давраи ҳафтод сол аз ҷониби Малоки ҳамчун даврае нишон дода шудааст, ки дар он фиристодаи аҳд писарони Левиро пок месозад. Хоҳар Уайт поксозии левиёро дар китоби Малоки бо ду поксозии маъбад аз ҷониби Масеҳ вобаста донистааст. Ҳамин ҳамон давра, давраи вақти муҳригузории яксаду чихилу чаҳор ҳазор аст. Он ҳамчунин давраест, ки дар он борони охир тадриҷан рехта мешавад. Ҳамин давра ҳамчунин вақти озмоиши сурати ҳайвон аст, ки ба нишони ҳайвон меоварад. Ин давра ҳамчунин «рӯзи тайёри»-и нубувватист, ки ба қонуни якшанбе мебарад, ва он ҳамчунин «рӯзи шанбе» мебошад. Ин давра замони парокандагӣ ва замони ҷамъшавиро дар бар мегирад, ки ҳар дуи онҳо ҷузъҳои «ҳафт замон» мебошанд.

Дар китоби Дониёл, Еҳӯёким рамзи қудратёбии паёми аввал аст. Дар иртибот ба ду подшоҳе, ки пас аз ӯ меоянд, ӯ фақат нахустини се фариштаест, ки ба доварӣ мебаранд ва дар доварӣ анҷом меёбанд. Куруш на танҳо рамзи қонуни якшанбе аст, балки ҳамчунин «аломат»-и ҳалосӣ мебошад. Дониёл ҷузъе аз таркиби се-ва-як аст ва ҳамчунин қисми муаррифии чаҳоргонаи умумиҷаҳонии қавми Худост. Дониёл ҳамчунин рамзи фиристодаи Илос аст ва дар китоби Ваҳй низ намунаи Яҳё мебошад. Ӯ ҳамчунин рамзи онҳост, ки мӯҳри Худоро қабул мекунанд. Номи «Дониёл» маънои «доварии Худо» ё «Худои доварӣ»-ро дорад; бинобар ин, ӯ рамзи доварӣ, ва ҳамчунин рамзи Лӯдокиё аст, зеро Лӯдокиё маънои «қавме доваришуда» ё «қавме зери доварӣ»-ро дорад. Доварии Лӯдокиё дар ниҳоят бар рад қардани донише асос меёбад, ки дар китоби Дониёл қушодаи мӯҳр мешавад.

Набукаднесар рамзи ҳам шоҳи ҷумҳуриҳо ва ҳам шоҳи протестантии ҳақиқии Иёлотӣ Муттаҳида аст, ва ҳамчунин аз ибтидоаш то анҷомаш рамзи ҳуди Иёлотӣ Муттаҳида мебошад. Вақте ки мо ба бобҳои чаҳорум ва панҷуми Дониёл мерасем, хоҳем ёфт, ки Набукаднесар «вақти интиҳо»-ро дар соли 1798 намоёндагӣ мекунад, ва Балшасар қонуни якшанберо намоёндагӣ мекунад. Набукаднесар дар поёни «ҳафт замон»-и ҷазо ба ҳокими ба барра монанд, ки имон оварда буд, мубаддал гашт, аммо писараш, андаке пеш аз ҳалокати худ, дар ниҳоят ҳамчун аждаҳо сухан мегӯяд.

«Барои подшоҳи охирини Бобил, чунон ки ба таври рамзӣ барои нахустини он, ҳукми Нозирӣ илоҳӣ расида буд: “Эй подшоҳ, ... ба ту гуфта мешавад; Подшоҳӣ аз ту гирифта шудааст”. Дониёл 4:31». Пайғамбарон ва Подшоҳон, 533.

Боби якуми Дониёл таърихи ҳаракати Миллериро аз 11 августи соли 1840 то 22 октябри соли 1844 муаррифӣ мекунад. Он ҳамчунин давраи аз 11 сентябри соли 2001 то қонуни

якшанберо муаррифӣ менамояд. Он инчунин фариштаи якуми паёмҳои се фариштаро муаррифӣ мекунад, ки худ низ рамзи нубуввати дуюми таърихи Иёлотӣ Муттаҳида аз соли 1798 то қонуни якшанбе мебошанд.

Эҳтимол муҳимтарин намоёндогии боби якуми Дониёл дар он аст, ки он нахустин чизест, ки дар китоби нубувватӣ зикр мешавад, ки аз китоби Дониёл ва китоби Ваҳй якҷо таркиб ёфтааст. Он нахустини се санчиши нубувватист, ки шогирди нубувват бояд онро аз худ намояд. Он чизест, ки бояд «хӯрда» шавад, то санчишҳои баъдиро гузаштан мумкин гардад.

Дар «Навиштаҳои аввалин», чунон ки аллакай дар ин мақолаҳо беш аз як бор иқтибос шудааст, хоҳар Уайт раванди секадамаи озмоиши таърихи Масеҳро дар як банд муайян мекунад, ва сипас дар банди баъдӣ раванди секадамаи озмоиши таърихи миллерино муайян мекунад. Ӯ нишон медиҳад, ки онҳое, ки дар замони Масеҳ паёми Юҳанноро рад карданд, аз таълимоти Исо баҳрае гирифта наметавонистанд. Банди баъдӣ ба касе, ки меҳодад бубинад, иҷозат медиҳад дарк кунад, ки озмоиши аввал барои миллерино Уилям Миллер буд, ки хоҳар Уайт нишон медиҳад аз ҷониби ҳам Юҳанно Таъмиддиҳанда ва ҳам Илс намуна шуда буд. Он ду шохиди озмоиши аввал собит месозанд, ки боби якуми Дониёл паёми Илс аст. Агар боби якум рад карда шавад, аз бобҳои дуюм ва сеюм ҳеҷ баҳрае буда наметавонад.

Исо ва фариштаи дуюм дар таърихҳои мувофиқи худ аз паси Яҳёи Таъмиддиҳанда ва фариштаи аввал омаданд. Пас аз Исо довари салиб воқеъ гардид, ва фариштаи сеюм замоне расид, ки довари таҳқиқоти оғоз ёфт. Ноумедии шогирдон назди салиб намунаи ноумедии бузурги 22 октябри соли 1844 мебошад. Боби якуми Дониёл Илс аст, чунон ки дар шахсияти Яҳёи Таъмиддиҳанда ва Вилиям Миллер намоёндогӣ шудааст, аммо онро аз бобҳои дуюм ва сеюм ҷудо кардан мумкин нест. Ин бобҳо якҷоя Инчили ҷовидонӣ мебошанд, ки ҳамеша паёми озмоиши нубуввати сесамта аст ва ду табақаи парастигаронро аввал ба вучуд меоварад ва сипас аз ҳам ҷудо мекунад. Бинобар ин, агар ин се боб аз ҳам ҷудо карда шаванд, он гоҳ инчили дигаре ҳоҳад буд.

Аммо агар мо, ё фариштае аз осмон, ба шумо ғайр аз он Инчиле ки ба шумо мавъиза кардаем, Инчили дигаре мавъиза кунад, лаънатӣ бод. Чунон ки пештар гуфта будем, ҳоло боз мегӯям: агар касе ба шумо ғайр аз он чи қабул кардаед, Инчили дигаре мавъиза кунад, лаънатӣ бод. Ғалотиён 1:8, 9.

Боби якуми Дониёл роҳро барои он Ҳабаровари аҳд, ки ногаҳон ба маъбади Худ хоҳад омад, муҳайё месозад, ва ҳамчунин овозеро ифода мекунад, ки дар биёбон нидо мекунад. Биёбон ҳамчун давраи парокандагӣ тасвир шудааст, ки дар он муқаддасгоҳ ва лашкар поймол карда мешаванд. Дар боби якуми Дониёл, Дониёл дар биёбон аст, пароканда ва ба гуломӣ кашидашуда. Пайёми боби якум роҳро барои пайёми боби дуюм муҳайё месозад, ки дар он Масеҳ писарони Левиро пок месозад ва бо онҳо аҳд мебандад. Писарони Левӣ ҳамчун рамзи қавми баргузидаи Худо муайян шудаанд, зеро онҳо дар буҳрони ҳайкали тиллоии Ҳорун содиқона бо Мусо истоданд, ва боби сеюми Дониёл низ буҳрони ҳайкали тиллоист.

Шадрох, Мешах ва Абеднеги монанди левизодагонанд, ки пешакӣ барои имтиҳони «сурати ҳайвон» — бути тиллоӣ — пок гардонидани шудаанд. Дар он маросим Набукаднесар

оркестрро фароҳам меоварад, фоҳишаи Сур сурудҳоро месарояд, ва Исроили рӯҳонии муртад сачда мекунад ва сипас бараҳна шуда, бар гирди бути тиллоӣ бо навои мусиқӣ мерақсад.

Китобҳои Дониёл ва Ваҳй як китобанд, ва Масеҳ, ҳамчун Алфа ва Омега, акнун мӯҳри он китобро мекушояд, ки Ваҳии Исои Масеҳро намояндагӣ мекунад. Аввалин ҳақиқате, ки ӯ дар он китоб ҷой медиҳад, паёмҳои се ғаришта аст. Се боби аввали Дониёл — ҳамон паёмҳои се ғариштаанд. Ҳақиқатҳое, ки ба он се паёми ғариштагон дар боби ҷордахуми Ваҳй вобастаанд, вақте ба камол расонда мешаванд, ки эътироф гардад, ки онҳо нахуст дар се боби аввали Дониёл зикр шудаанд. Дар Ваҳй боби ҷордахум онҳо ҳамчун Инҷили абадӣ муаррифӣ мешаванд, ва онҳо дар осмон парвоз мекунанд, ва ба ин васила паёмеро муайян месозанд, ки дар айёми охир ба тамоми ҷаҳон пешниҳод мегардад. Дар се боби аввали Дониёл таҷрибаи мардону заноне, ки он паёмро ба ҷаҳон мерасонанд, ба тасвир кашида шудааст. Ваҳй боби ҷордахум хатти берунии ҳақиқат аст, ки паёми се ғариштаро бо рамзҳо муаррифӣ мекунад. Инҷили абадӣ ва паёми ҳар яке аз он се ғаришта тавассути хатти дохилии ҳақиқат, ки дар се боби аввали Дониёл намояндагӣ шудааст, ба камол расонда мешавад.

Се боби аввал ҳақиқатҳои бисёри аҷоибро ифода мекунанд, ва яке аз он ҳақиқатҳо ин аст, ки се паём як раванди санҷиши сесаддагӣ мебошанд, ки аз санҷиши парҳезӣ иборат аст, пас аз он санҷиши биноӣ меояд, ва баъд аз он санҷиши лакмусӣ. Бешубҳа, роҳҳои дигари номгузорӣ кардани он се санҷиш низ ҳастанд, аммо он номгузориҳоро метавон ба осонӣ дар боби якум дид, ва онҳоро боз дар бобҳои якум то сеюм низ метавон дид. Он се боб бояд якҷо ҳамчун як рамз шинохта шаванд.

«Паёмҳои якум ва дуум дар солҳои 1843 ва 1844 дода шуданд, ва мо ҳоло зерӣ эълони паёми сеюм қарор дорем; аммо ҳар се паём ҳанӯз ҳам бояд эълон карда шаванд. Ҳоло низ, ҳамон тавре ки ҳаргиз пеш аз ин буд, зарур аст, ки онҳо ба онҳое, ки дар ҷустуҷӯи ҳақиқатанд, тақрор карда шаванд. Бо қалам ва овоз мо бояд ин эълонро садо диҳем, тартиби онҳоро ва таъбири нубувватҳоро, ки моро ба паёми ғариштаи сеюм мерасонанд, нишон дода. Паёми сеюм бе якум ва дуум вучуд дошта наметавонад. Мо бояд ин паёмҳоро ба ҷаҳон тавассути нашрияҳо ва мавъизаҳо расонем, ва дар хатти таърихи нубувватӣ он чизҳоро, ки рӯй додаанд ва он чизҳоро, ки ба вуқӯъ ҳоҳанд пайваست, нишон диҳем». Selected Messages, book 2, 104, 105.

Фарқе надорад, ки байни таърихи воқеии бобҳои дуум ва сеюм фақат як рӯз, ё як ҳафта, ё бист сол гузашта бошад; онҳо ба таври рамзӣ пешравона озмоиш шудани се имтиҳонро ба тасвир мекашанд. Набукаднесар аз он ки Худо, ба воситаи пайғамбар Дониёл, метавонист ҳоби ӯро бидонад ва ҷунин таъбири устувору дурусти он хубро пешкаш намояд, ки онро ҷуз ҳамчун ҳақиқат ғамидан мумкин набуд, ба ҳайрат афтода ва мафтун гардида буд. Аммо дар боби сеюм, Набукаднесар аз имтиҳони дууми боби дуум ноком шуд, зеро ӯ қарор дод, ки хоҳиши инсонӣ ва пуркибри худро болотар аз зоҳиршавии аҷиби қудрати Худо қарор диҳад, ки маъноӣ илоҳии он ҳоби махфиро ошкор карда буд.

Ҳангоми барпо намудани ҳайкали тиллоӣ дар боби сеюм, ӯ аз санчиши сеюм — озмоиши ҳалқунанда — нагузашт. Шадрах, Мешах ва Абеднағӯ аз ин озмоиши ҳалқунанда гузаштанд. Набукаднесар тамғаи ҳайвонро гирифт, ва он се марди шоиста мӯҳри Худоро қабул карданд. Се боби аввали Дониёл бояд дар заминаи се фариштаи Ваҳй боби чордаҳум фаҳмида шаванд. Бо вучуди он ки ин се боб то чӣ андоза содаанд, зеро онҳо он қадар равшананд, ки маъмулан чун ҳикояҳо барои кӯдакони масеҳӣ истифода мешаванд, онҳо дар асл, шояд, аз амиқтарин се боб дар Каломи Худо мебошанд.

Мо дар мақолаи навбатӣ бо боби сеюми Дониёл идома хоҳем дод.

«Худпарастӣ ва зулме, ки дар равиши подшоҳи бутпараст Набукаднесар дида мешавад, дар рӯзгори мо зоҳир мегардад ва боз ҳам идома хоҳад ёфт. Таърих такрор хоҳад шуд. Дар ин аср имтиҳон бар масъалаи риояи Шанбе хоҳад буд. Олами осмонӣ мебинад, ки чӣ гуна одамон қонуни Яхуваро поймол мекунанд ва ёдгории Худо, аломати миёни Ӯ ва қавми аҳкомнигоҳдорандаи Ӯро, ба чизи беҳуда, ба чизе сазовори таҳқир табдил медиҳанд, дар ҳоле ки шанбеи рақиб боло бардошта мешавад, чунон ки ҳайкали бузурги тиллоӣ дар саҳрои Дуро боло бардошта шуда буд. Одамоне, ки худро масеҳӣ меноманд, ҷаҳонро даъват хоҳанд кард, ки ин шанбеи қалбакиеро, ки худ сохтаанд, риоя намоёнд. Ҳар кӣ сарпечӣ кунад, зери қонунҳои золимона қарор дода хоҳад шуд. Ин аст сирри беитоатӣ, тадбири василаҳои шайтонӣ, ки тавассути марди гуноҳ ба иҷро расонда мешавад». The Youth's Instructor, July 12, 1904.